

Så my' hadd' æ...

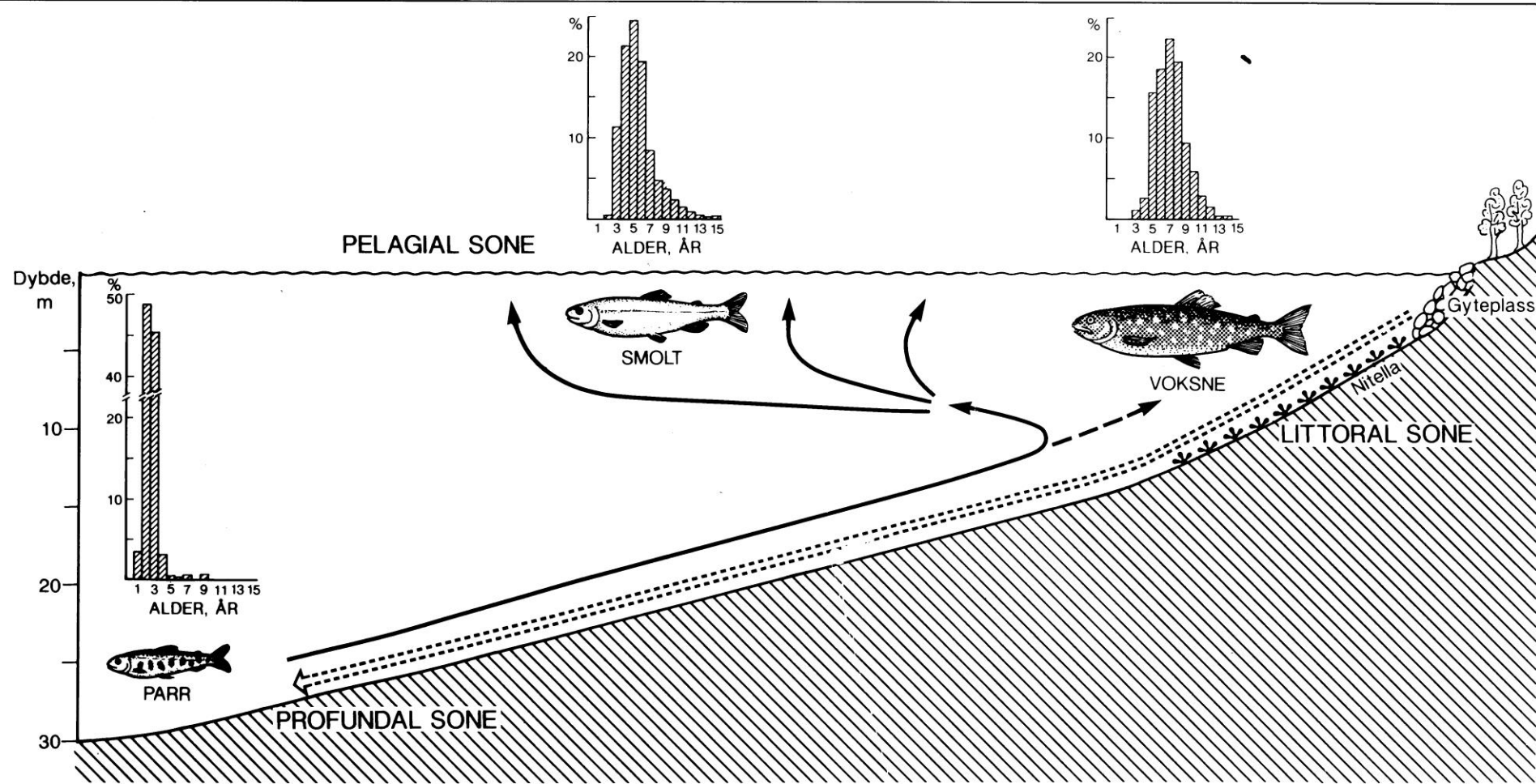
-Hvordan 163
sjørøyevasdrag
ble til 100

Morten Halvorsen

Ottar nr 3-89: Røya i Takvatnet

1. Takvassrøya har tre livsstadier; parr, **smolt** og voksen fisk.

Ottar nr 3-89: Røya i Takvatnet

2. I Salangen har Nordeng beskrevet tre typer av røye, kalt små stasjonære, store stasjonære og sjørøye...

mange års oppdrettsforsøk har vist at hver type gir avkom av alle tre typer, om enn med overvekt av egen type.

3. Selv blant avkom av sjørøye-foreldre har Nordeng vist at bare ca 20 % oppstår status som sjørøye. Resten blir stasjonære.

4. Likevel kan vi si at røya er mer en brakkvassfisk enn sjøfisk

5. Ingen har telt opp hvor mange sjørøye-elver det finnes i Nord-Norge, men flere hundre er det

Lakseregisteret
pr. 1. jan. 1995
Sum 163
sjørøyevassdrag
(derav 34 med
ukjent status i
Nordland)

Sjørøye prosjektet i Tranøy (Senja) 1987-89

RAPPORT

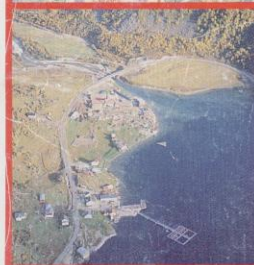
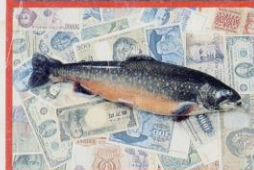
Oppdrett av røye i sjøvann?

Aspekter ved sjøvannstoleranse og vekst

Av Arne M. Arnesen og Morten Halvorsen

Tromsø, mai 1990

U 55

FISKERITEKNOLOGISK FORSKNINGSinSTITUTT
TROMSØ — TRONDHEIM — BERGEN

Utvikling av sjøvannstoleranse

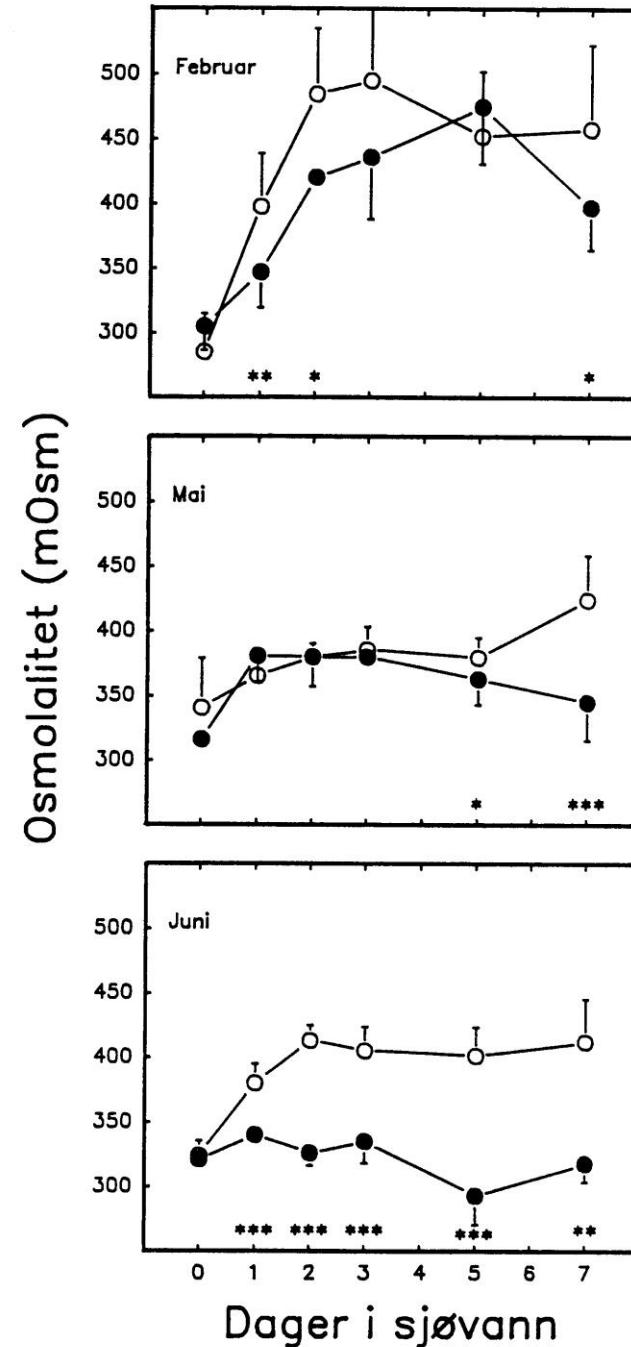

Sjøvannstoleranse-tester

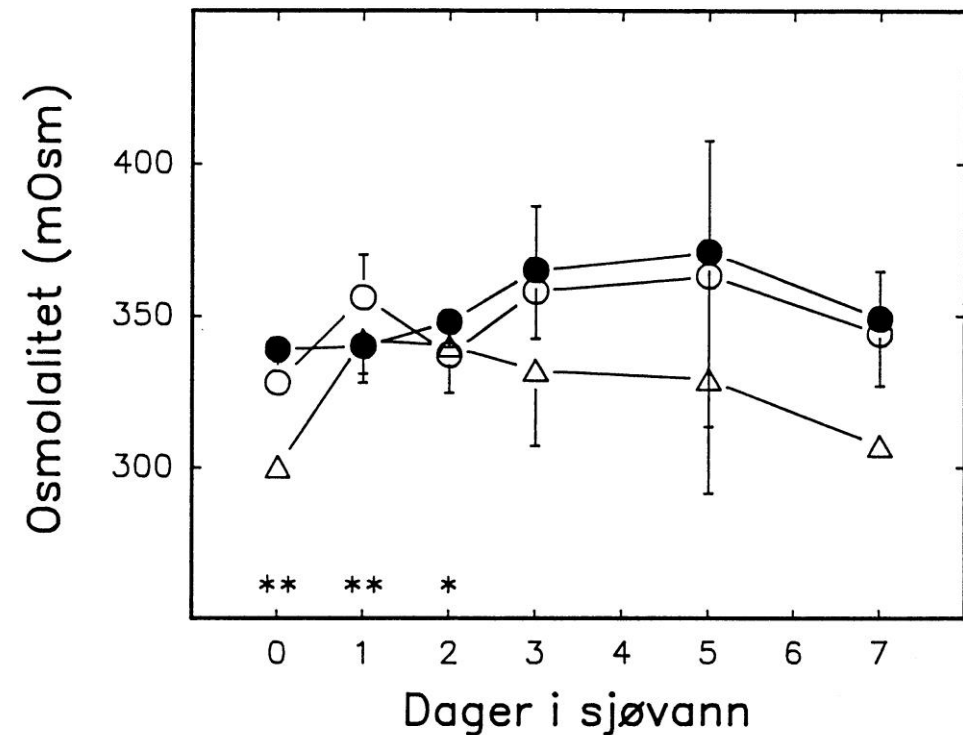
Resultater,
sjøvannstoleranse-
tester:

Oppforet ved 6 oC.
Andel smolt,
ca 100 %

Utvandrende sjørøye i Åelva, Senja, mai 88

- Røya var preadaptert (tilpasset på forhånd) til å leve i sjøvann

Oppsummering av resultatene:

1. Sjørøya smoltifiserer - og er ikke en brakkvannsfisk.

Opphold i brakkvann er kun fordelaktig for de som ikke er ordentlig smoltifisert.

2. Ved å prøvefiske 80 sjørøyevassdrag, har vi ikke funnet ett eneste som i tillegg har både små og store stasjonære.

3. Ved moderat utviklingshastighet/temperatur blir alle avkom sjørøye/smolt (ikke bare 20 %).

Oppdrett ved en høyere temperatur kan medføre 50 % stasjonære (alle hanner modne).

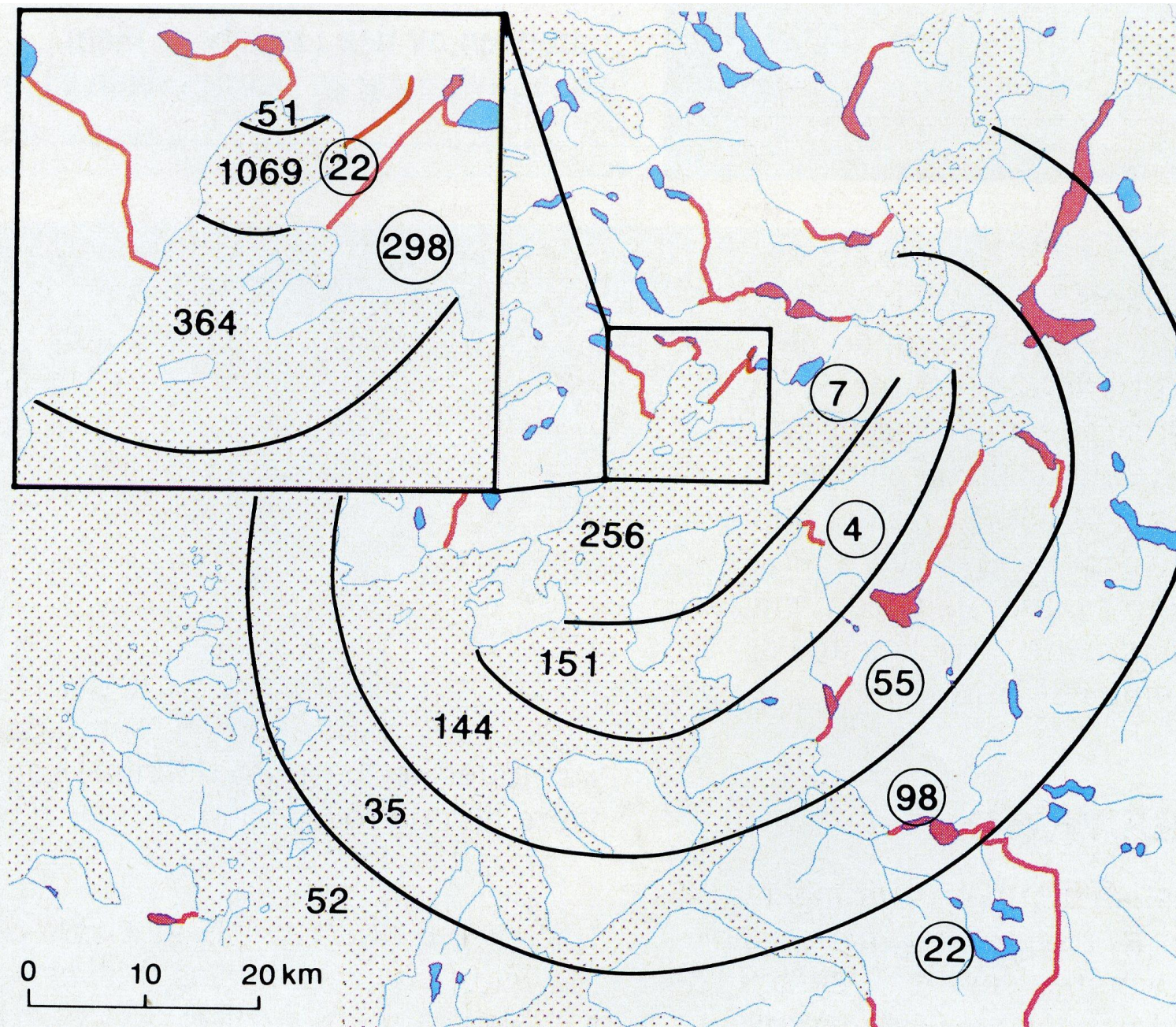
4. Fins det hundrevis av sjørøyeelver?????

Metoder for å kartlegge evt sjørøyevassdrag

Problem med felle:
Dyrt, feilvandring,
andel av bestanden?

Eks. Tranøybotn, Senja

Prøvefiske; parasittfaunaen som ferdsriver.

Ulempe: antall vandrere ukjent

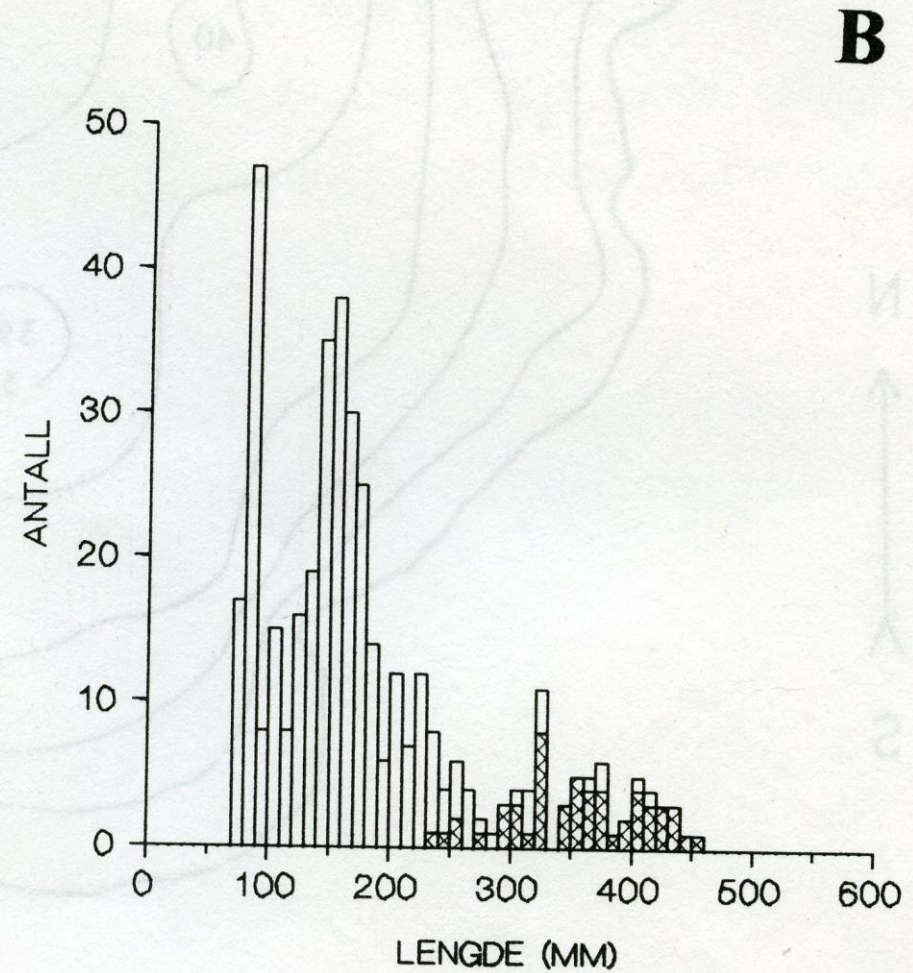
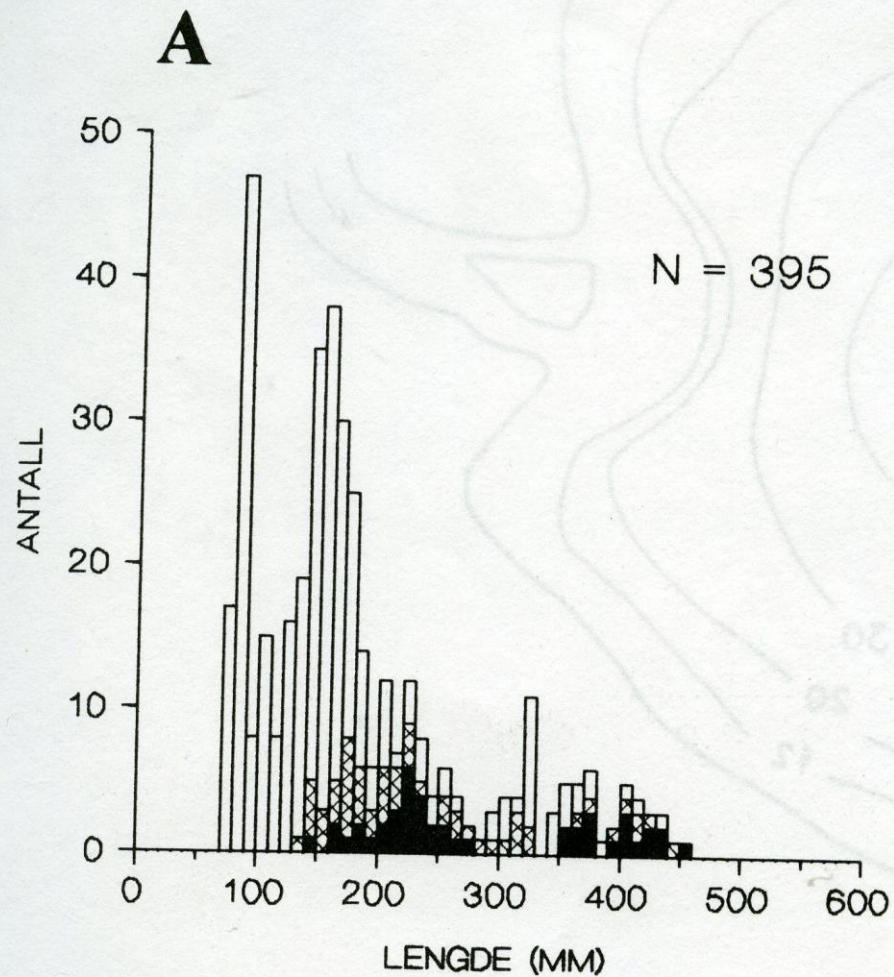
- Marine parasitter: Kveis, sortprikk, lakselus/bitt

Ferskvannsparasitter; nyreikte, bendelmakk, svømmeblære-
nematode (Soppa & Lutsikulpen, Komagelv)

Lengde ved kjønnsmodning (50 % av hofisken)
Eks: Øvervatn, Salangen

Resultater – Troms (1990-94)

Så my' hadd' æ.....67 vassdrag

33 elver; 7 med sjørøye

34 med innsjø: (- 5 m/trapp, 4 grunne)

Av 25 mulige: 17 med sjørøye (2/3)

Så my' hadd' æ igjen.... $17+7=24$ med sjørøye

Gyting på elv, 5 vassdrag (2 smoltprod. elv/innsjø)

Røye i elver har lavere smoltalder (3 år).
Eks: Reisa, Signaldal, Skibotn

Resultater - Finnmark

Så my' hadd' æ.....

68 vassdrag med anadrome laksefisk

21 uten innsjø: 11 elver med sjørøye

47 vassdrag med innsjø – 9 med trapp

Av 38 mulige var det sjørøye i 25 (2/3)

Så my' hadd' æ igjen.... $25+11=36$

(9 smoltproduksjon i elv + innsjø)

Veidneselva; to kjønnsmodne hofisk!

Resultater - Nordland

Så my' hadd' æ.....ca 270 vassdrag

105 kun elv, Beiarn har litt sjørøye (?)

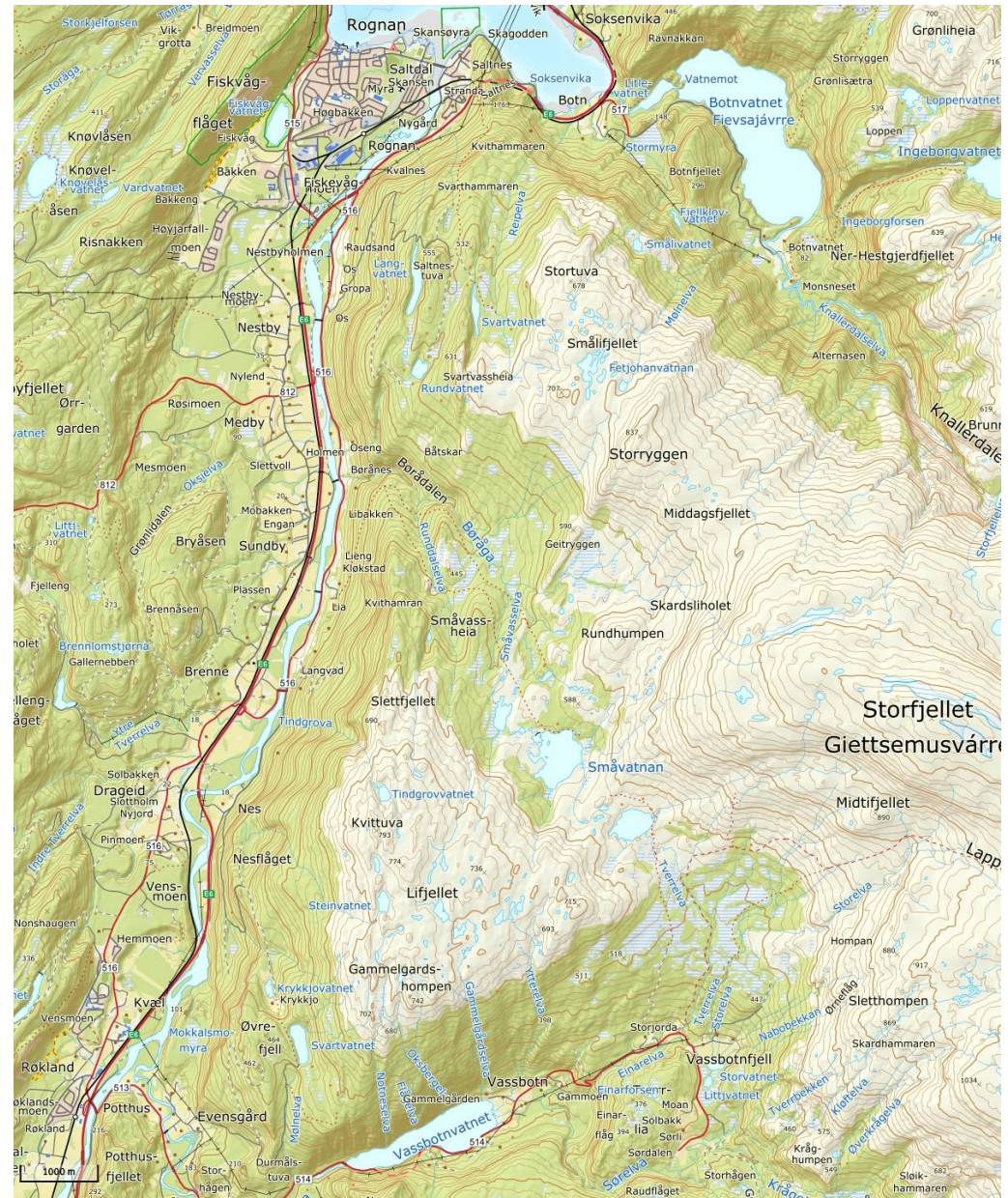
160-170 har innsjø, derav 50-60 grunne u/røye

111 innsjøer med røye, 36 sjørøyebestander (1/3)

Så my' hadd' æ igjen: $36 + 1 = 37$

Gyting på elv: Botnvatn i Saltdal

Botnvatn i Saltdal, Saltdalselva med Vassbotnvatn

Så my' hadd' æ
igjen.....
(av ca. 400
mulige)

Nordland ca 37, Troms 24, Finnmark 36

Totalt ca 97 sjørøyevassdrag

Hva er definisjonen/ hvor få eller mange må vandre?

Feller i munningen viser at metoden holder mål

Konklusjon:

Det er **ikke** hundrevis av sjørøyeelver....

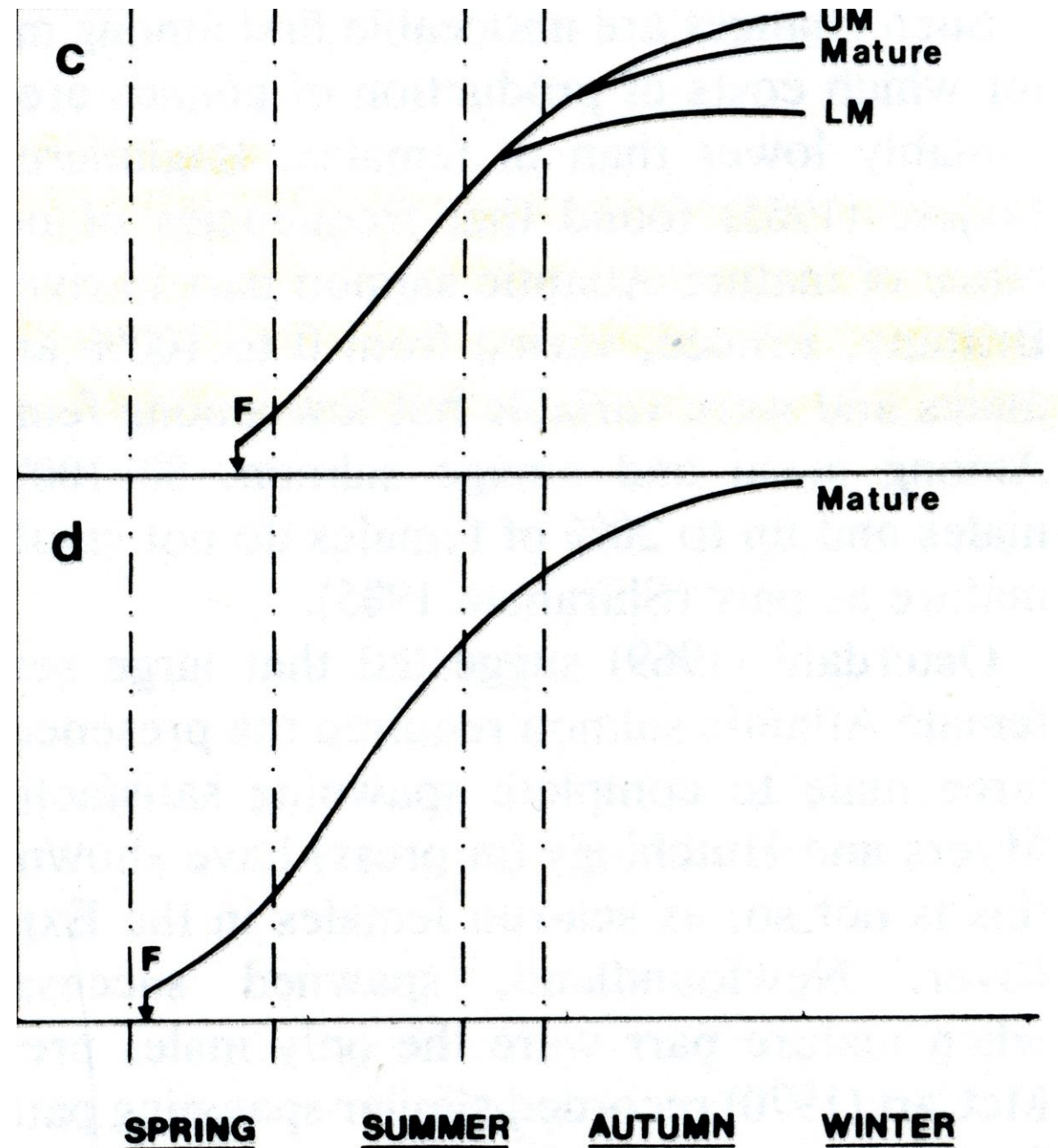
Forklaring: Vandring når lik fitness: Produktet
overlevelse * vekst (*eggstørrelse og gyteplass)

Alt. 1: Vandrer: 100 g -- 200 g -- 400 g $\cdot (30 \cdot 70\%) = 84 \text{ g/egg}$

Alt. 2: Stasjonær: 80 g -- 100 g -- 120 g $\cdot (70 \%) = 84 \text{ g/egg}$

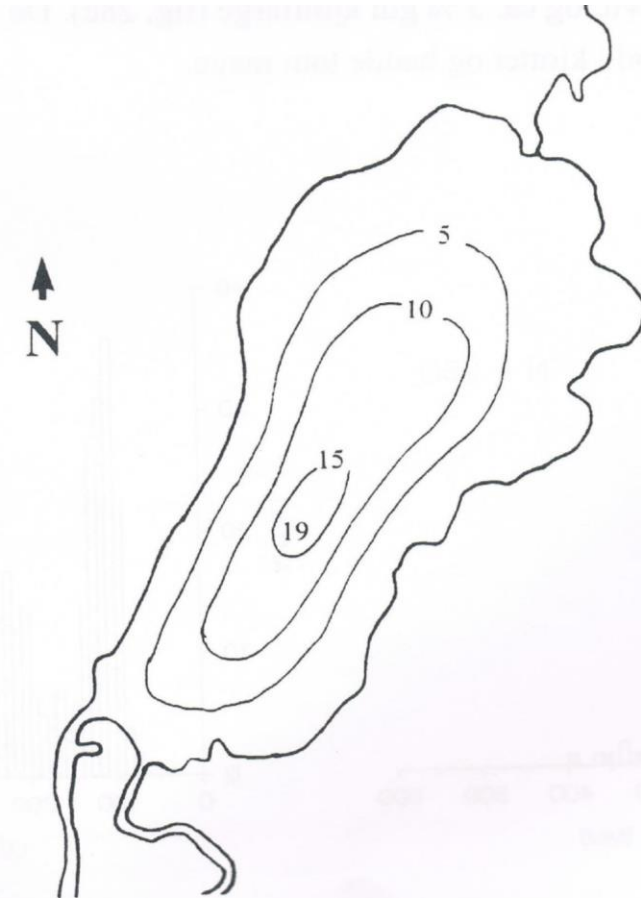
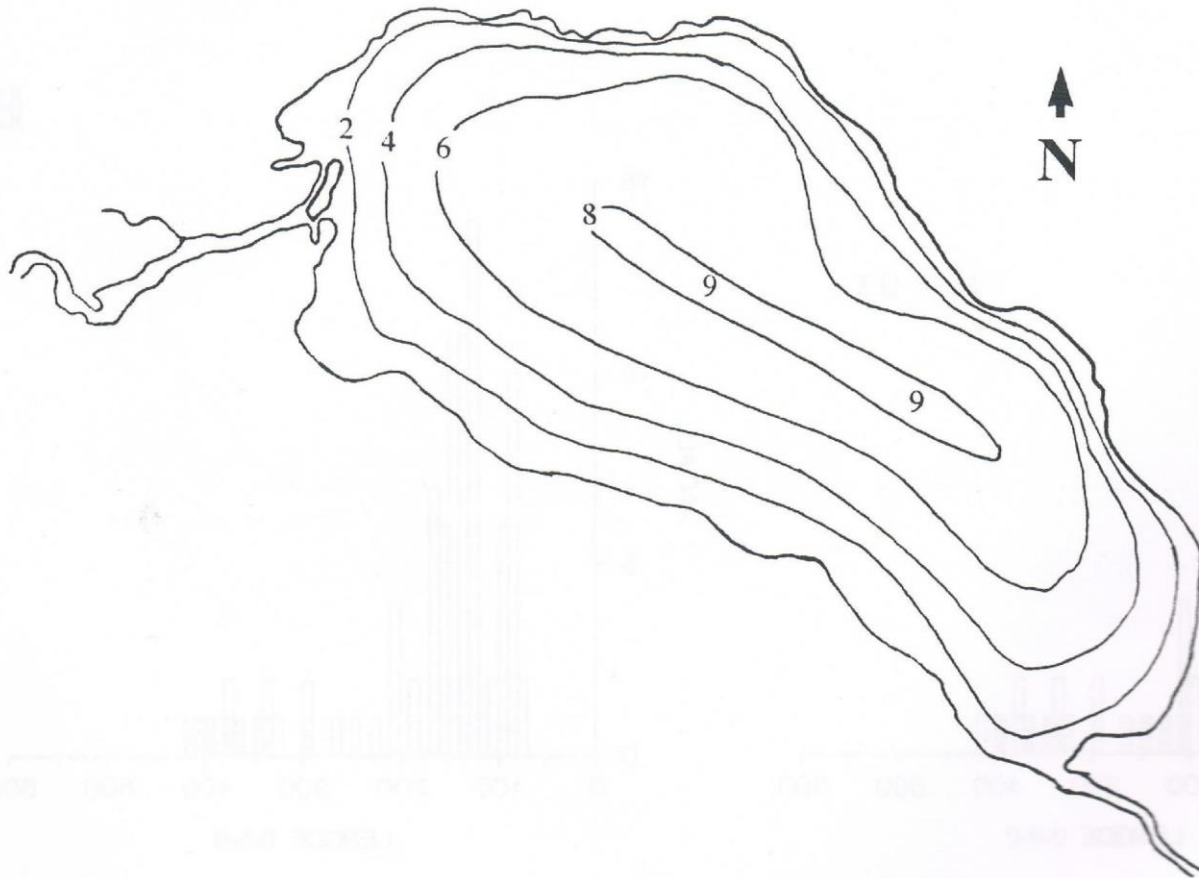

Veksthastighet i barndommen (Thorpe)

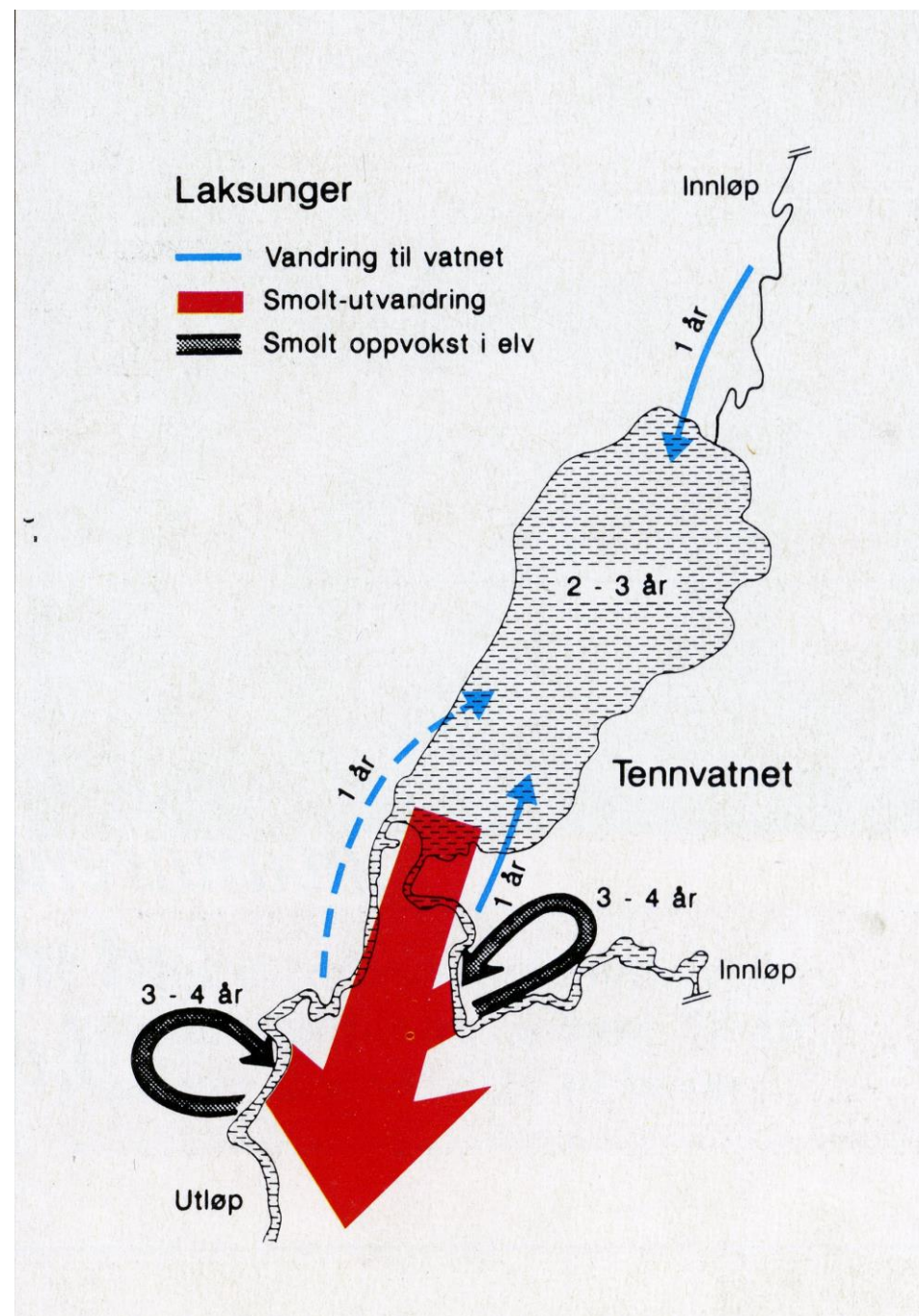

Innsjøers geomorfologi/form og dyp

Tennvatn og Vardnesvatn, Tranøybotn, Senja

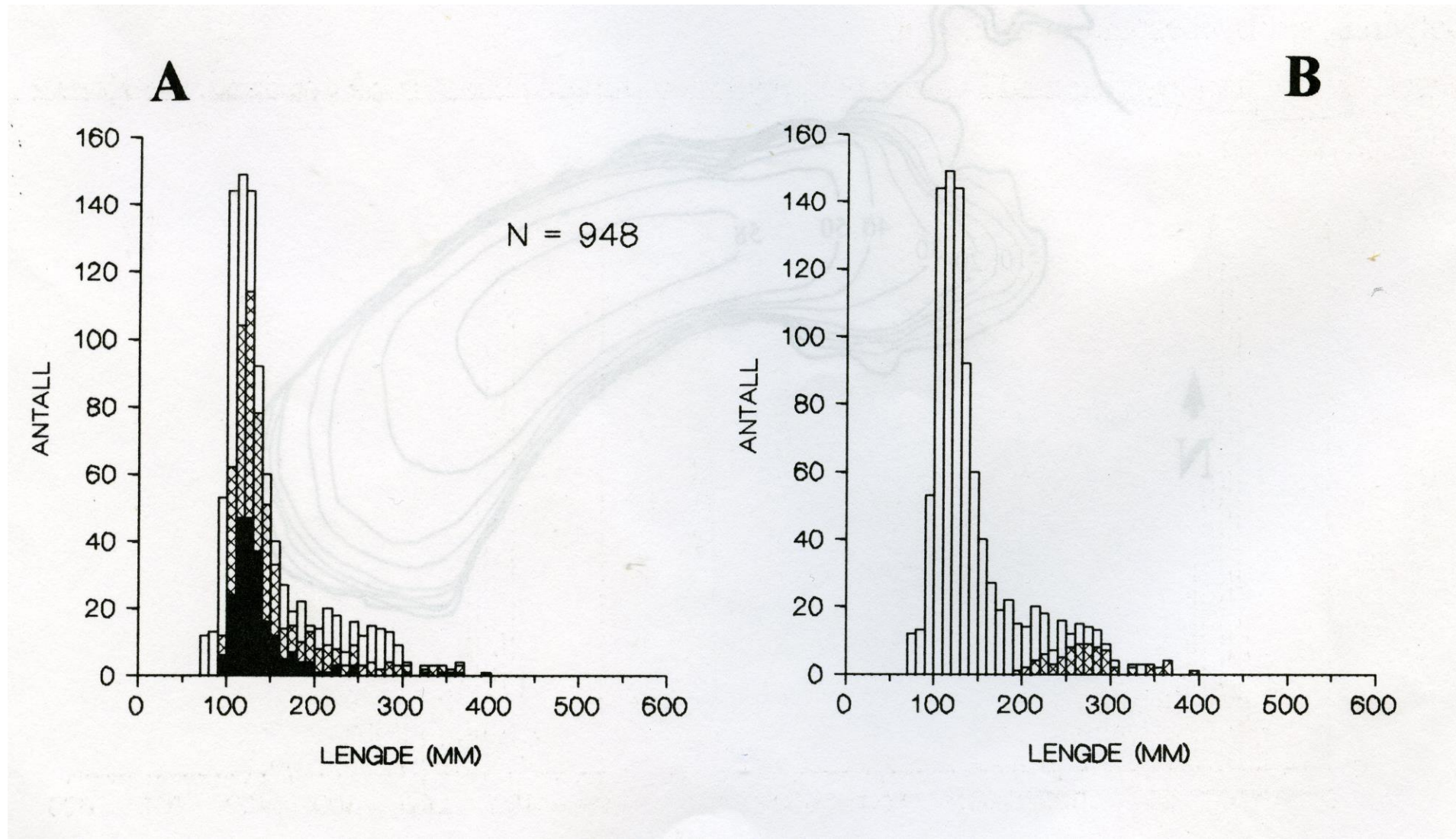

Tennvatn: Laksunger vokser opp i innsjøen

Dype innsjøer: Oksfjord i Nord-Troms

Stor andel «dverggrøye» pluss sjørøye

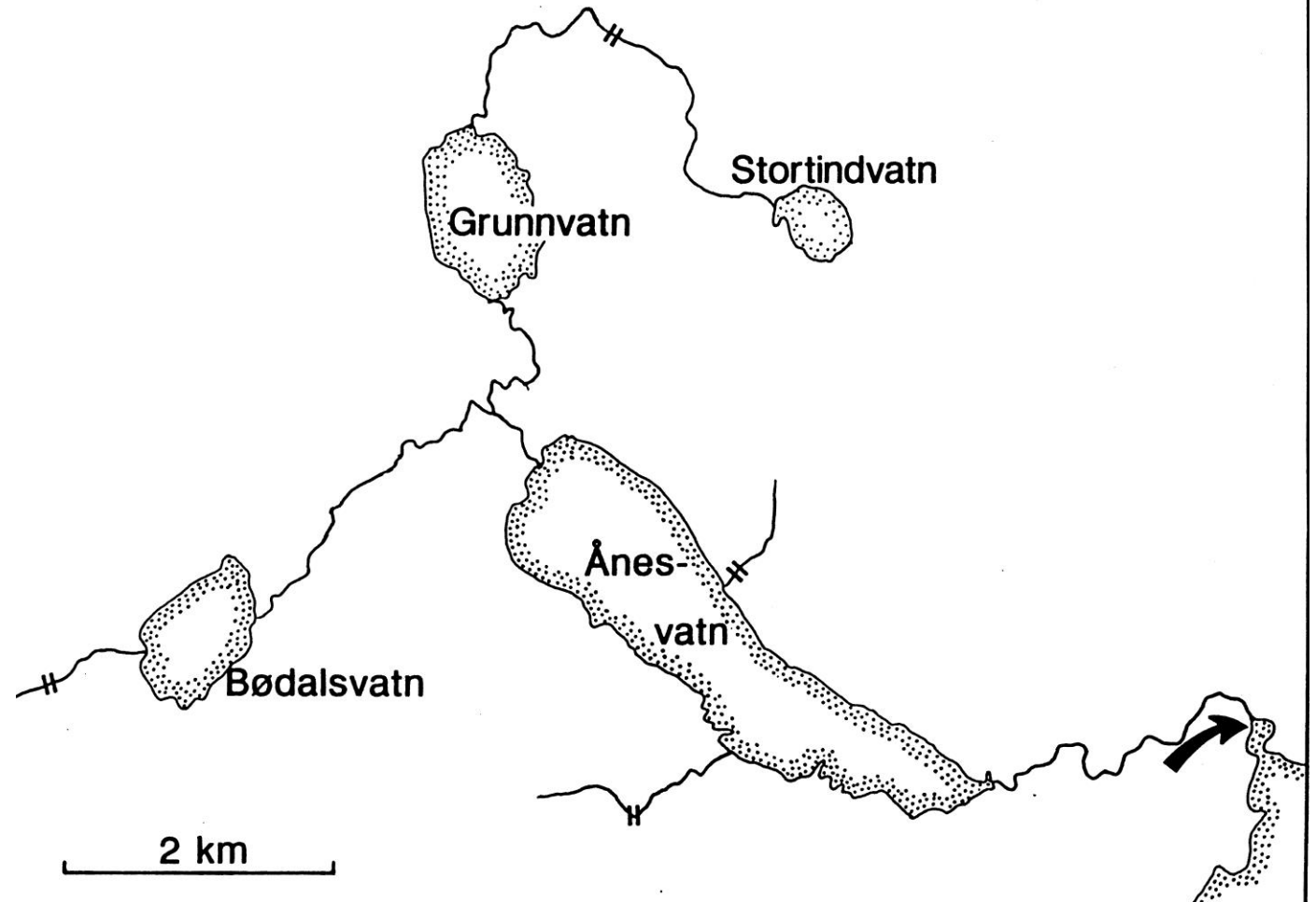
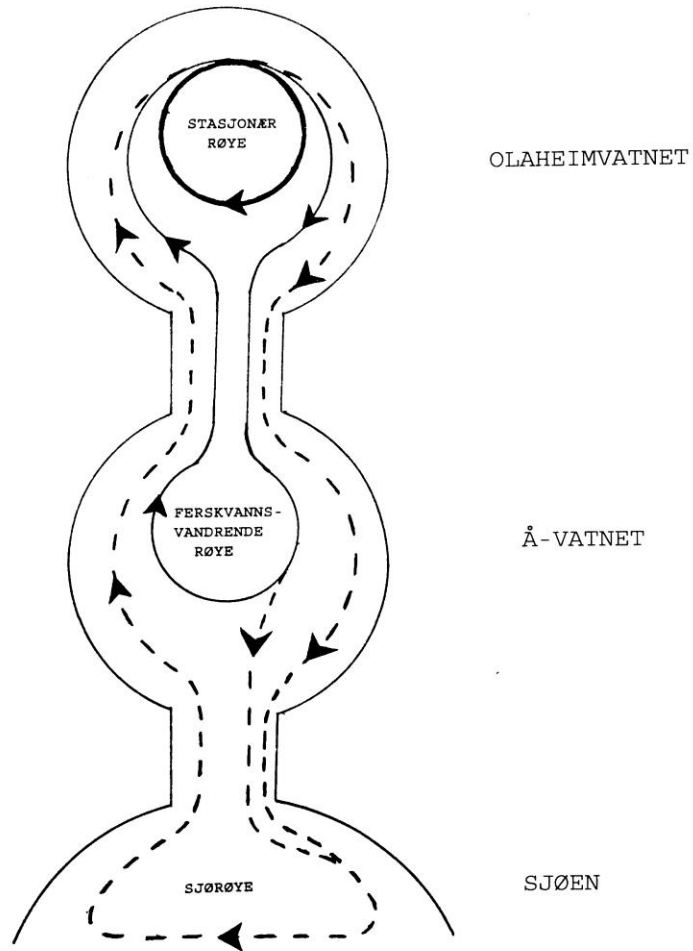

Konkurransen: aggresjon,
kropp-/eggstørrelse

Predasjon: Jægervatn i
Lyngen

Nærings- og gytevandring: Åelva på Senja og Åelva på Andøya

En Lada-historie
fra Åelva på Senja,
- og takk for meg!

